

Дробот О.В.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

**ОСОБИСТІСНА ТРИВОЖНІСТЬ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ:
СПЕЦИФІКА ГЕНДЕРНИХ ПРОЯВІВ**

У статті здійснено узагальнення теоретичних та емпіричних результатів дослідження психологічних особливостей зв'язку гендерних особливостей та прояви тривожності в юнацькому віці.

Тривожність розуміється як відносно стійке утворення, властивість особистості, що проявляється в схильності людини до частих і інтенсивних переживань стану тривоги, а також в низькому порозі її виникнення. Найчастішими проявами тривожності в юнацькому віці є апатія і млявість. Особи з високим рівнем тривожності мають низьку самооцінку, невпевнені в собі, безініціативні. Однією з детермінант прояву тривожності молоді є гендерні особливості, які зумовлені соціально-культурними чинниками та передбачають, що хлопці і дівчата мають певні відмінності психіки, зокрема емоційного стану. Аналіз наукових джерел показав, що дівчата більш емоційні та схильні до переживання підвищеної тривожності.

Мета дослідження. Мета дослідження полягає в емпіричному дослідженні впливу гендерних особливостей на прояв тривожності юнацтва.

Методи. Було підібрано методичний інструментарій і проведено діагностику гендерних особливостей та проявів тривожності молоді з використанням наступних методик: для визначення гендерної ролі респондентів – «Визначення гендерної ролі» С. Бем, для виявлення типу гендерної ідентичності юнаків і дівчат – «Визначення гендерної ідентичності» Л. Б. Шнейдера, для виявлення домінуючого типу тривожності (особистісна/ситуативна) – «Шкала тривоги Спілбергера-Ханіна», для виявлення рівня тривожності – «Шкала явної тривожності» Дж. Тейлора.

Результати. Здійснено аналіз та інтерпретацію отриманих результатів, внаслідок чого встановлено, що більша половина респондентів мають андрогінний тип гендерної ролі, тобто можуть проявляти фемінні та маскуліні риси одночасно. За методикою Л. Б. Шнейдера приблизно половина опитаних мають дифузний статус гендерної ідентичності, що говорить про несформованість уявлення щодо образу жінки та чоловіка. Методика Спілбергера-Ханіна продемонструвала схильність дівчат до підвищеної особистісної тривожності, на відміну від хлопців, які мають приблизно однакові результати за обома типами. За методикою Дж. Тейлора половина дівчат також підвищену тривожність, серед юнаків лише четверть має високі показники.

Висновки. Кореляційний аналіз виявив взаємозалежність між особистісною тривожністю молоді та їх біологічною статтю і підтвердив, що дівчата більш тривожніші.

Ключові слова: біологічна стаття, гендер, гендерні особливості, тривожність, юнацький вік.

Постановка проблеми. Численні зміни в сучасному світі, такі як пришвидшення темпів урбанізації, природні та техногенні катастрофи, соціальні та політичні зміни, масові захворювання, в тому числі на COVID-19, неминуче підвищують тривожність соціуму. Тривожність виявляється на психологічному рівні – поява деструктивних емоційних переживань – та на фізіологічному рівнях – зміна функціонування внутрішніх органів людини [12; 13; 17]. Певною мірою прояви тривожності залежать і від гендерних особливостей особистості. Найбільш чутливим віком для формування та закріплення

гендерних відмінностей є юнацький вік [7; 8; 10]. Гендерні особливості, які в юнацькому віці стають яскравіше окресленими, впливають на різні сфери життєдіяльності особистості, серед яких комунікативна поведінка, професійна самореалізація та емоційна сфера [9; 11; 14].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зазначена проблема висвітлювалась у багатьох галузях наукового пізнання, що пов'язані безпосередньо з людиною, проте найдетальніше її розглянули дослідники в галузі психології. Зокрема, гендерну специфіку прояву тривожності розглядали як зарубіжні (К. Хорні [20], Ч. Спілбергер [18],

Ш. Берн [2]), так і радянські вчені (А. М. Прихожан [16]).

Дискусія навколо питання про стать і тривожність розгорнулася ще в 90-ті роки минулого століття. Так, деякі вчені припускали, що в проявах тривожних симптомів можуть бути задіяні фактори, пов'язані зі статтю (Silverman W. K., Jaccard і Carter R. [23]). Натомість інші дослідження показали, що рівень тривожності у юнаків і дівчат однаковий або тривожність не залежить від біологічної статі (Masi, Mucci, Favilla, Romano та Poli [22]). Таким чином, на сьогодні однозначних висновків про зв'язок між біологічною статтю і тривогою не зроблено. Водночас орієнтація на гендерні ролі, згідно з дослідженням R. Carter, W. K. Silverman та J. Jaccard, очевидно, більш важливий чинник для пояснення рівнів підліткових тривожних симптомів [21].

Низка вітчизняних досліджень взаємовпливу гендерних особливостей та проявів тривожності особистості, представлених у працях Ю. В. Александрова [1], Т. В. Говорун, О. М. Кікінежди [6], А. Я. Гринечко [7], М. І. Дубиніної [8], Є. О. Неведомської та Т. О. Михайловської [15], С. М. Томчук і М. І. Томчук [19], навряд чи можуть дати остаточну відповідь на порушене питання та потребують ретельного його розгляду саме в аспекті особистості юнацького віку.

Мета дослідження полягає в емпіричному дослідженні залежності проявів тривожності від гендерних особливостей особистості в юнацькому віці.

Методи дослідження: «Визначення гендерної ролі» С. Бем; «Визначення гендерної ідентичності» Л. Б. Шнейдер; «Шкала тривоги Спілбергера-Ханіна», «Шкала загальної тривожності» Дж. Тейлора. Задля верифікації зв'язку між гендерними особливостями та рівнем тривожності особистості було використано критерій Спірмена; з метою встановлення залежності рівня тривожності від гендерних особливостей юнаків – регресійний аналіз.

Виклад основного матеріалу, результати дослідження. Аналіз отриманих результатів емпіричного дослідження, під час якого було визначено гендерні особливості молоді та їх рівень тривожності, дає можливість узагальнити наступні особливості їх прояву. (Вибірка. З метою виявлення впливу гендерних особливостей на прояв тривожності студентів було проведено експериментальне дослідження, учасниками якого стали 42 респонденти у віці 17–22 роки (21 дівчина та 21 хлопець), які на даний момент здобувають

освіту у закладах вищої освіти за спеціальностями технічного та гуманітарного профілю (49 % дівчат і 51 % хлопців – технічного та 51 % дівчат і 49 % – гуманітарного). Розподіл вибірки за технічним та гуманітарним напрямом не враховується.)

Визначення гендерної ролі показало, що 81 % респондентів поєднують в собі чоловічі й жіночі риси: мають андрогінний тип гендерної ролі, 12 % – фемінний і 7 % – маскулінний. Розподіл результатів окремо юнаків та дівчат представлено на рис. 1.

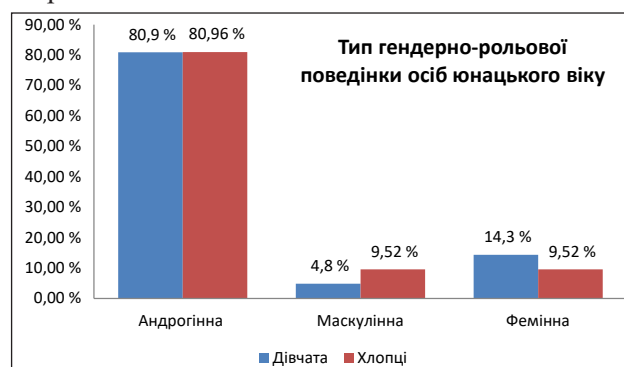

Рис. 1. Кількісні показники розподілу респондентів за критерієм гендерних ролей

Очевидно, що більшість дівчат і юнаків проявляють андрогінність, що дає їм можливість менш стереотипно і жорстко ставитись до статево-рольових норм та легко переходити від занять традиційно жіночими видами діяльності до чоловічих і навпаки. Носії фемінних гендерних ролей жіночої статі більш залежні від думки оточуючих, прагнуть отримати схвалення з боку інших, більш життєрадісні та поруч з цим уразливіші. На противагу їм маскулінні дівчата відрізняються раціональністю мислення й поведінки, часто прагнуть займати лідируючі позиції в різних соціальних групах.

Результати діагностики юнаків показали однакову кількість фемінних та маскулінних респондентів. Маскулінні юнаки характеризуються наявністю таких рис як сміливість, впевненість у собі, стриманість, відстоювання власної думки, швидке прийняття рішень тощо. Також вони схильні до підтримки гендерно-рольових стереотипів та часто піддаються їх впливу. Фемінні юнаки в свою чергу менш радикальні, мають ширше коло друзів та проявляють більший спектр емоційних реакцій, здатні поступатися та охоче приймають допомогу від оточуючих.

За методикою «Визначення гендерної ідентичності» Л. Б. Шнейдер отримано такі результати: загалом у вибірці 57 % респондентів мають дифузну гендерну ідентичність, 24 % – перед-

часну, 7 % – мораторій, 7 % – псевдоідентичність і лише 5 % – досягнуто. У підвибірці дівчат 76,2 %, а у вибірці юнаків 38,1 % мають дифузний тип гендерної ідентичності – ці респонденти ще не сформували свій власний образ жінки та чоловіка, в них не сформована система цінностей, відсутні життєві цілі, а також бажання їх визначити. Особи з дифузною ідентичністю мають занижену самооцінку, ригідну «Я-концепцію», незадоволені собою, вважають, що не в змозі викликати повагу з боку оточуючих, сконцентровані на власних недоліках, звинувачують себе у ситуаціях поразки. 38,1 % юнаків та 9,5 % дівчат мають передчасну гендерну ідентичність, яка формується під впливом інших значимих осіб, у зв'язку з чим її називають «нав'язаною ідентичністю».

Наступний тип гендерної ідентичності – мораторій. Даний статус респондентів характерний для 9,5 % дівчат та 4,8 % юнаків, яким притаманна підвищена тривожність, самоповага, розвинена рефлексія, більш диференційовані культурні інтереси. Лише 4,8 % респондентів в обох групах досягнули зрілої ідентичності та 14,2 % респондентів-юнаків мають виражену псевдоідентичність.

Результати застосування методики «Шкала тривоги Спілберґера-Ханіна» засвідчили, що в юнацтва здебільшого особистісна тривожність (високий рівень у 52 %) переважає над ситуативною (34 %). Кількість осіб з низькими рівнями майже однакова – 14 % (ситуативна) і 17 % (особистісна). Кількісні показники респондентів окремо у жіночій та чоловічій групах оприямино на рис. 2. та рис. 3.

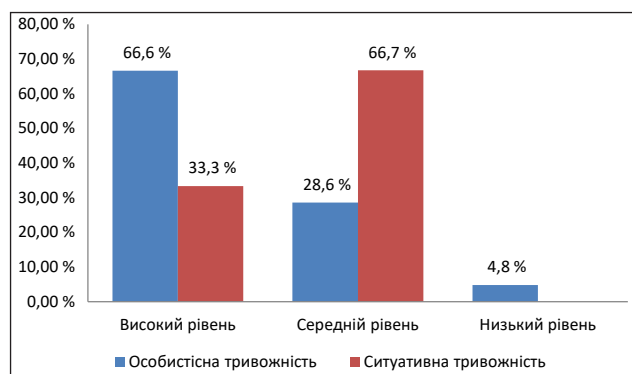

Рис. 2. Розподіл показників особистісної та ситуативної тривожності у дівчат

Переважаання особистісної тривожності у дівчат при високому рівні виявляється в схильності сприймати значну кількість життєвих ситуацій як загрозу самооцінці, самоповазі та обумовлене більшою емоційністю та емпатійністю. Поряд з цим виявлено, що у 33,3 % дівчат наяв-

ний високий рівень ситуативної тривожності, коли вони переживають занепокоєння та стурбованість. Лише 4,8 % юнок мають низький рівень особистісної тривожності.

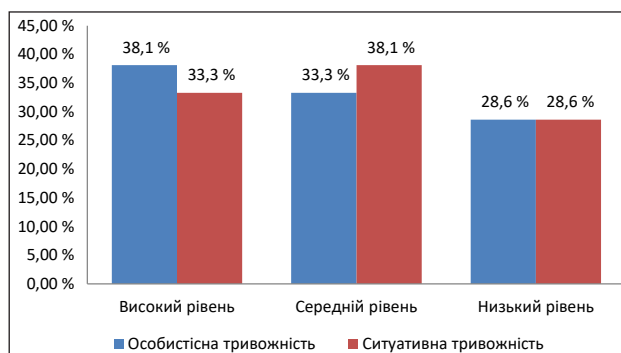

Рис. 3. Розподіл показників особистісної та ситуативної тривожності у юнаків

Як бачимо, що юнаки, які мають високий рівень особистісної тривожності, мають високий рівень і ситуативної. Такий же зв'язок спостерігається у тих, хто має середній та низький рівні цих проявів.

З використанням «Шкали загальної тривожності» Дж. Тейлора було отримано результати, які свідчать, що значна частина респондентів має підвищені показники проявів тривожності: 31 % високий, 7 % – вище середнього, 38 % – середній, 17 % – нижче середнього і лише 7 % – низький рівень. Порівняльну картину результатів чоловічої та жіночої підвбірок представлено на рис. 4.

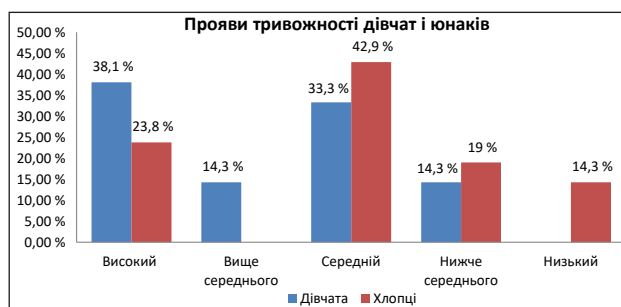

Рис. 4. Розподіл кількісних показників тривожності у юнаків і дівчат

Порівнюючи результати двох вибірок, бачимо, що більша частина дівчат має підвищену тривожність, тоді як серед юнаків цей показник вдвічі менший. Ці дані результати можуть бути детерміновані прагненням дівчат до визнання та до схвалення з боку оточуючих, бажанням зайняти провідні позиції в соціальній групі та довести іншим, що вони в змозі бути лідерами, керівниками, що, як зазначалося раніше, обумовлено вимогами суспільства, які воно висуває задля подолання гендерно-рольових стереотипів.

Після аналізу результатів за методиками шукаємо відповідь на питання, наскільки взаємопов'язані прояви тривожності та гендерні особливості молоді. Використовувався метод попарних порівнянь результатів (табл. 1)

Таблиця 1

Розподіл респондентів за рівнем особистісної, ситуативної тривожності та гендерної ролі (%)

Рівні тривожності		Респонденти					
		дівчата			юнаки		
		гендерна роль					
		фем.	мас.	анд.	фем.	мас.	анд.
Ситуативна	Високий	4,8	4,8	23,8	9,5	–	23,8
	Середній	9,5	–	57,1	–	–	38,2
	Низький	–	–	–	–	9,5	19
Особистісна	Високий	9,5	–	57,1	9,5	–	28,6
	Середній	4,8	4,8	4,8	–	9,5	23,8
	Низький	–	–	19	–	–	28,6

Отже, більшість андрогінних дівчат має високий рівень особистісної тривожності, що зумовлено їх активною життєвою позицією та прагненням бути залученими до різних видів діяльності, навіть незнайомих, але цікавих для них. Стільки ж андрогінних дівчат показали середній рівень ситуативної тривожності, адже вона намагаються знайти себе в декількох сферах та набувають різних соціальних ролей одночасно. При виникненні труднощів з виконанням обов'язків, характерних для якоїсь із ролей, дівчата відчувають тривогу.

Серед юнаків приблизно однакова кількість андрогінних осіб, що демонструю всі три рівні прояву як особистісної, так і ситуативної тривожності.

Такі юнаки, мають активну життєву позицію та мотивацію досягнення успіху. Проблеми, що виникають у них в повсякденному житті, змушують їх переглянути власні цілі та характеристики, що могли б бути корисними або заважати їх досягненню. У зв'язку з цим вони мають досить нестабільну самооцінку і ситуативна тривожність призводить до підвищення особистісної.

Фемінні дівчата та юнаки здебільшого демонструють високі показники обох видів тривожності: вони схильні більш емоційно поводитися в групі, часто прагнуть бути в компанії лідерів, великої увага приділяють власному зовнішньому вигляду.

Не менш важливим чинником проявів тривожності є гендерна ідентичність молодшої людини. Кількісний аналіз співвідношення даних характеристик показав, що респонденти розподілилися за рівнем загальної тривожності та проявом гендерної ідентичності наступним чином. Дівчата з дифузним типом гендерної ідентичності схильні до прояву підвищеної тривожності; більшість юнаків з передчасним статусом ідентичності мають середній рівень загальної тривожності. Отже, показники тривожності за методикою Дж. Тейлора у осіб з типом мораторію також співпали з попереднім співвідношенням за методиками Л. Б. Шнейдера та Спілбергера-Ханіна: рівень тривожності підвищений у обох груп.

Варто додати, що серед основних причин підвищеної тривожності молодь виділяє: умови навчального процесу, нестабільну ситуацію в країні, індивідуальні особливості, пов'язані з емоційно-вольовою та мотиваційною сферою, кризу самовизначення, взаємовідносини з значущими людьми.

З метою верифікації гіпотези про наявність зв'язку між гендерними особливостями та проявами тривожності було проведено кореляційний аналіз для виявлення зв'язку між змінними (табл. 2).

Таблиця 2

Кореляційний аналіз показників загальної, ситуативної, особистісної тривожності, гендерної ролі, ідентичності та біологічної статі

		Ситуативна тривожність	Особистісна тривожність	Загальна тривожність
Гендерна роль	Коефіцієнт кореляції	0,094	0,082	0,136
	Знч. (2-сторон)	0,554	0,604	0,390
	N	42	42	42
Гендерна ідентичність	Коефіцієнт кореляції	-0,013	0,077	0,010
	Знч. (2-сторон)	0,933	0,626	0,948
	N	42	42	42
Біологічна стать	Коефіцієнт кореляції	0,183	0,336*	0,292
	Знч. (2-сторон)	0,247	0,030	0,060
	N	42	42	42
** . Кореляція значима на рівні 0.01 (2-стороння).				
* . Кореляція значима на рівні 0.05 (2-стороння).				

Проведений кореляційний аналіз дозволяє стверджувати, що гендерні відмінності та тривожність є взаємозалежними феноменами. Чинником такої залежності є біологічна стать: чим більше серед респондентів є представників жіночої статі, тим частіше зустрічається підвищена тривожність. Що ж до гендерної ролі та гендерної ідентичності, то вони безпосередньо не пов'язані з проявами тривожності, і це може бути зумовлене тим, що більшість респондентів мають андрогінну гендерну роль або дифузний статус гендерної ідентичності.

Висновки. Отже, за результатами кореляційного аналізу ми можемо стверджувати, що на прояв особистісної тривожності впливає біологічна стать особи. Більше половини респондентів мають андрогінний тип гендерної ролі, тобто можуть проявляти фемінні та маскуліні риси одночасно. За методикою Л. Б. Шнейдера приблизно половина опитаних мають дифузний статус гендерної ідентичності, що говорить про несформованість уявлення щодо образу жінки та чоловіка. Методика Спілбергера-Ханіна продемонструвала схильність дівчат до підвищеної особистісної тривожності на відмінну від хлоп-

ців, які мають приблизно однакові результати за обома типами. За методикою Дж. Тейлора половина дівчат також мають підвищену тривожність, а серед хлопців лише четверть проявляють високі показники. Кореляційний аналіз виявив взаємозалежність між особистісною тривожністю молоді та їх біологічною статтю і підтвердив, що дівчата більш тривожніші.

Дівчата за рахунок ширшого репертуару емоційної поведінки та високої рефлексії більш схильні до особистісної тривожності, яка проявляється в нестабільній самооцінці, постійному порівнянні своїх дій та можливостей з діями та можливостями оточуючих, прагненні довести свою значущість іншим, зокрема в професійній сфері. Юнаки, в свою чергу, більш стримані, мають високу самооцінку, знають свої сильні сторони та вміють ними користуватися, що дозволяє їм впевнено почуватися в соціумі та зберігати свій емоційний стан стабільним.

Перспективи дослідження. У подальших дослідженнях варто розглянути вікову градацію існування зазначеної проблеми, вивчивши особливості тривожності представників раннього, середнього та старшого юнацького віку.

Список літератури:

1. Александров Ю. В. Теоретичні аспекти дослідження гендерних особливостей емоційних станів в юнацькому віці. *Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки фахівців в умовах сучасного освітнього простору* : V наук.-практ. інтернет-конф. Харків : ХДАФК, 2019. С. 5–9. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6331>
2. Берн Ш. *Гендерная психология* : перевод. 2-е междунар. изд. Санкт-Петербург : Прайм-еврознак: Нева, 2001. 318 с.
3. Волошок О. В. Особистісні чинники тривожності студентської молоді. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Психологія*. 2012. Т. 17 (8). С. 479–484. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_psi_2012_17_8_58
4. Гаранина Е. Ю. Социально-психологические проблемы тревожности в современном образовании. *Психология и педагогика: методология и проблемы практического применения*. Новосибирск, 2008. С. 30–33.
5. Геруш І., Дікал М., Білоус Т. Оцінка рівня тривожності іноземних студентів першого курсу медичного університету. *Наука і освіта*. 2018. № 1. С. 124–130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2018_1_19
6. Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Гендерний дискурс в психологічній науці та педагогічній практиці. *Психологічний часопис*. 2016. № 1. С. 41–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psch_2016_1_6
7. Гринечко А. Я. Типологія проявів тривожності в онтогенезі особистості. *Освіта регіону* : збірник наукових праць Рівненського інституту ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини». Київ : Університет «Україна». 2011. № 2. С. 282–287.
8. Дубиніна М. І. Гендерні особливості професійної самореалізації жінок. *Теорія і практика сучасної психології* : зб. наук. праць. 2018. № 3. С. 24–27.
9. Єгорова О., Асланян Т. Роль самоактуалізації в подоланні тривожності у дівчат та юнаків, студентів педагогічних вишів. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2019. № 6. С. 339–348. DOI: [https://doi.org/10.31865/2077-1827.6\(98\)2019.197472](https://doi.org/10.31865/2077-1827.6(98)2019.197472)
10. Каськов І. В., Марчевська А. А. Теоретичні аспекти тривожності та її вплив на самооцінку в юнацькому віці. *Вісник Національного університету оборони України*. 2014. Вип. 4. С. 230–235. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaou_2014_4_41
11. Кодацька Н. О., Терпімова П. Є. Гендерні аспекти прояву страхів і тривожності у студентів юнацького віку. *Молодий вчений*. 2016. № 7. С. 317–321. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_7_78

12. Кондратюк А. Ю., Литвиненко С. А. Гендерні відмінності самореалізації особистості в юнацькому віці. *Психологія: реальність і перспективи*. 2014. Вип. 3. С. 73–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2014_3_24
13. Ляшенко В. М., Туманова В. М., Корж Є. М. Дослідження особистісної тривожності студентів, що займаються футболом. *Молодий вчений*. 2018. № 4 (3). С. 89–92. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4.3/19.pdf>
14. Мірошниченко О. М. Психологічні особливості самоактуалізації сучасної жінки з позицій гуманістичної теорії. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2011. Вип. 27. С. 311–318. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nsspp_2011_27_36
15. Неведомська Є. О., Михайловська Т. О. Як подолати педагогу тривожність студентів? *Освітологічний дискурс*. 2016. № 1. С. 131–144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2016_1_15
16. Прихожан А. М. *Тревожность у детей и подростков: психологическая природа и возрастная динамика*. Москва : Московский психолого-социальный институт; Воронеж : МОДЭК, 2000. 304 с.
17. *Психические состояния* / сост. и общ. ред. Л. В. Куликова. Санкт-Петербург : Питер, 2001. 512 с.
18. Спилбергер Ч. Д. *Концептуальные и методологические проблемы исследования тревоги. Тревога и тревожность* : хрестоматія / под ред. В. М. Астапова. Москва : ПЕР СЭ, 2008. 240 с.
19. Томчук С. М., Томчук М. І. *Психологія тривоги, страху та агресії особистості в освітньому процесі*. Вінниця : КВНЗ «ВАНО», 2018. 200 с.
20. Хорни К. *Психология женщины*. СПб. : Питер, 2018. 330 с.
21. Carter R., Silverman W. K. & Jaccard J. Sex Variations in Youth Anxiety Symptoms: Effects of Pubertal Development and Gender Role Orientation. *Clin Child Adolesc Psychol*. 2011; 40 (5): 730–741. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2008.07.005>
22. Masi G., Mucci M., Favilla L., Romano R., Poli P. Symptomatology and comorbidity of generalized anxiety disorder in children and adolescents. *Comprehensive Psychiatry*. 1999. 40. P. 210–215. [https://doi.org/10.1016/S0010-440X\(99\)90005-6](https://doi.org/10.1016/S0010-440X(99)90005-6)
23. Silverman W. K., Carter R. Anxiety disturbance in girls and women. In: Worell J., Goodheart C. D., editors. *Handbook of girls' and women's psychological health: Gender and well-being across the lifespan*. Oxford University Press; New York : 2006. Pp. 60–68.

Drobot O.V. PERSONAL ANXIETY IN ADOLESCENCE: SPECIFICS OF GENDER MANIFESTATIONS

The article summarizes the theoretical and empirical results of studying psychological features of the relationship between gender features and manifestations of anxiety in adolescence.

Anxiety is understood as a relatively stable formation, a property of the individual, which is manifested in a person's propensity to frequent and intense experiences of anxiety, and also in the low threshold of its occurrence. The most common manifestations of anxiety in adolescence are apathy and lethargy. People with a high level of anxiety have low self-esteem, insecurity and lack of initiative. One of the determinants of youth anxiety manifestation is gender features, which are determined by socio-cultural factors and suggest that boys and girls have certain differences in psyche, namely emotional state. The analysis of scientific sources showed that girls were more emotional and prone to experiencing increased anxiety.

The purpose of the study. *The purpose of the study is to empirically study the impact of gender features on the manifestations of youth anxiety.*

Methods. *Methodical tools were selected and the diagnosis of gender features and manifestations of youth anxiety was conducted using the following methods: to determine the gender role of respondents – “Defining the Gender Role” by S. Bem; to identify the type of gender identity of boys and girls – “Defining Gender Identity” by L. B. Schneider; to identify the dominant type of anxiety (personal/situational) – “Spielberger-Khanin personal anxiety scale”; to identify the level of anxiety – “Taylor Manifest Anxiety Scale” by J. Taylor.*

Results. *The obtained results were analyzed and interpreted, as a result of which it was found that more than half of the respondents had an androgynous type of gender role, i. e. they can manifest feminine and masculine traits at the same time. According to the method of L. B. Schneider, approximately half of the respondents have a diffuse status of gender identity, which indicates a lack of ideas about the image of women and men. The Spielberger-Khanin method showed a tendency of girls to increased personal anxiety, in contrast to boys, who have approximately the same results for both types. According to the method of J. Taylor, half of girls also have increased anxiety, while only a quarter from among boys have high indicators.*

Conclusions. *Correlation analysis revealed interdependence between young people's personal anxiety and their biological gender and confirmed that girls are more anxious.*

Key words: *biological gender, gender, gender characteristics, anxiety, adolescence.*